

TEHNIKA- ÜLIKOOOL

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht

Esmaspäev
8-9 (1502)
13. aprill 1998
Hind 1 kr

Energeetikamaja auditoorium IX-203 sai uue näo

Energeetikateaduskonna auditooriumid, sealhulgas ka elektroenergeetika instituudile kinnistatud auditoorium IX-203, olid kõik väga viletsas olukorras. Kogu IX korpuses polnud ühtegi remonditud, vähemalt rahuldavalt möbleeritud ja tehniliste vahenditega varustatud auditooriumi. Seega oli keeruline ja kohati üsna piinlikki rahvusvaheliste seminaride, inseneride täiendõppe, lõputööde kaitsmise jms korraldamine.

Ülaltoodust lähtudes otsustatigi auditoorium IX-203 remontida ja tehniliselt varustada. Initsiatiiv auditooriumi remontimiseks ja kaasaegsete demonstratsioonivahenditega varustamiseks tuli elektroenergeetika instituudilt. Tugeva toetuse lisas ülikooli tehnika- ja kinnisvaraosakond.

Tulemus on üsna kena, nagu igaüks võis veenduda auditooriumi pidulikul avamisel 6. aprillil. Heledates värvitoonides ruum tundub nüüd palju rõõmsamana ja eks oma osa ole ka täielikult vahetatud valgustusel. Auditooriumis on uus hele mööbel.

Auditooriumi tehniline varustatus võimaldab loenguid ja seminare mitmekülgset illustreerida: kasutada on valge tahvel, kaks ekraani, kileprojektor ning teaduskonnas ühiselt hangitud digitaalprojektor. Seega on õppejõul võimalus oma tegevust toetada seinalaiuse arvutiekraani abil. Ka kuulajatele on loodud arvutikasutuse võimalus. Üheks esimeseks ürituseks värske värvi järgi lõhnas auditooriumis ongi Põhjamaade Ministrite Nõukogu poolt finantseeritud energiavarustuse analüüsi- ja planeerimise täiendkoolituse kursus "PROCEED", mille käigus on igal 3...4-liikmelisel grupil kasutada arvuti.

Avamisel viibisid ka prorektor **Tiit Kaps**, kantsler **Jüri Tanner**, tehnika- ja kinnisvaraosakonna juhataja **Olavi Paulus** ning peainseneri talituse juhataja **Aarne Plunt**. Kasutati soodsat juhust ja arutati kogu energeetikateaduskonna majaga seotud probleeme. Kopli-mehed loodavad, et lähitulevikus jõutakse vähemalt peahoone tasemele. Ja ehk kaugemalegi!

TTÜ pressiteenistus

Osa ülikooli juhtkonnast koos energeetikamaja rahvaga uut auditooriumit sisse õnnistamas.

TTÜ nõukogus

17. märtsil

Istungi alguses rektor **Olav Aarna** õnnitles ja andis kätte teenetemedali MENTE ET MANU teenekatele ülikooli töötajatele-juubilaridele: masinaõpetuse instituudi dotsent **Viktor Strižakile**, ehitiste projekteerimise instituudi dotsent **Enno Soonurmele**, elektriainete ja jõuelektronika instituudi direktor professor **Juhan Laugisele** ning polümeer-materjalide instituudi insener **Ljudmila Vedernikovale**.

Kinnitati TTÜ 1998. aasta tulude koondelarve.

Kuulati keeltekeskuse tegevuse hindamiseks moodustatud komisjoni esimehe professor **Alari Puriu** ettekannet ning keeltekeskuse juhataja dotsent **Mari Uibo** täiendusi ja täpsustusi ning kokkuvõttes otsustati tunnistada keeltekeskuse tegevus keeltekeskuse põhimäärusele vastavaks ja tasemelt heaks.

Kinnitati ehitusteaduskonna nõukogus vastu võetud ja Ehitusinseneride Liidus heaks kiidetud ehitusteaduskonna arengukava aastateks 1998-2003.

Otsustati moodustada vastavalt energeetikateaduskonna algatusele järgmisest õppeaastast uus õppevaldkond - geotehnoloogia õppevaldkond ja kehtestada selles kaks õppesuunda: mäetehnika ja rakendusgeoloogia. Samas kinnitati ka rakendusgeoloogia

õppesuuna bakalaureuseõppe, magistriõppe ning doktoriõppe õppekavad.

Vastavalt TTÜ valitsuse ettepanekule moodustati alates järgmisest õppeaastast kaks uut professuuri - haldusjuhtimise õppetoolis regionaalpoliitika professor ning algebra ja geomeetria õppetoolis matemaatilise füüsika professor.

Likvideerida otsustati üldkeemia professor, üks ehitusmehaanika professor ja üks juhtimisökonoomika professor.

Kinnitati keemiateaduskonna tegevuse hindamiseks komisjon, mis professor **Rein-Karl Loide** juhtimisel valmistab ette selle küsimuse arutelu nõukogu maikuu istungil.

Viivi Russ

nõukogu sekretär

Jaak Leimann: "Teadus müügiks!"

Innovaatika'98

Tartu, 2.-4. aprill

Vi teaduse ja innovaatika messi avamisel ütles majandusminister **Jaak Leimann** (muide, TTÜ Aasta Vilistlane 1997), et Tartu kui tarkuse ja teaduse linn on messi näol õppinud teadust sihipäraselt ja pragmaatiliselt müügiks suunama. Minister kiitis Tartu Ülikooli juhtkonda arusaamise eest, et messe on vaja korraldada. Ülikoolile oli tänulik ka Tartu maavanem **Jaan Õunapuu**, kes märkis, et mess on ülikooli panus Tartu ja Lõuna-Eesti regionaalpoliitilisse arengusse. Tema arvates ei ole varasematel messidel sedavõrd kõrget taset olnud. TTÜ rektor **Peeter Tulviste** meenutas oma avasõnades kadunud professor **Juri Lotmanit**, kes oli kord öelnud, et midagi uut tekib siia ilma siis, kui kokku puutuvad erinevad kultuurikeeled. Ja vaat see kultuurikeelte kokkusaamine ja uue sündimine saabki teoks sellel messil.

Tehnikaülikooli delegatsioon sõitis messi avamisele Tartu Tähtvere näitusekeskuses 2. aprilli hommikul. TTÜ osales messil kuuendat korda. Huviliste seas olid Katsekoja direktor **Jüri Starkopf**, mikrolainetehnika õppetooli hoidja dots **Andres Taklaja**, elektriainete ja jõuelektronika instituudi direktor prof **Juhan Laugis**, kirjastuse direktor **Jüri Veerits** jmt. Allakirjutanu kogus muljeid nii messilt tervikuna kui ka eriti TTÜ väljapaneku kohta. TTÜ boksi ettevalmistusest ja sellega seotud probleemidest ning kaasnenud emotsioonidest lisasid teavet teadustalituse juhataja **Kiira Parre** ja spetsialist **Helle-Maie Sumberg**.

Kõige kokkuvõtvalt väljendus **J. Laugis**, kelle arvates meie ekspositsioon ei vastanud Tehnikaülikooli tegelikule tasemele. Siit tuleneb ehk mitte väga kurb tõsiasi, et elu ja töö meie ülikoolis on märksa sisukam ja innovaatilisem, kui võiks järeldada TTÜ kahvatuvõitu väljapanekust ja peaaegu kujundamata boksist. Kujundusajanduse arvates tuleks messile boksi ostes juba teada, mida sealse väljapanekuga taotletakse. Kas reklaamida oma kooli ja erialasid (aga siis pole see Innovaatika, vaid Teeviit!), kas tutvustada ainult aktiivsemaid ja välja-paistvamaid instituute/osakondi (aga siis poleks TTÜ tervik, vaid isevooluted) või kas tahetakse üks asi vaid linnukese pärast teha ja kaelast ära saada. Kahjuks selline mulje valdavalt jäi ja allakirjutanu suureks üllatuseks arvavad umbes samamoodi ka meie kaks

püüdlikku daami, keda võib korraldajateks nimetada: **Kiira Parre** ja **Helle-Maie Sumberg**.

Mis takistab korraliku ekspositsiooni loomist, kui meie tegijatel on ometi nii palju kogemusi kõigvõimalikest varasematest samalaadsetest ettevõtmistest? Siinkirjutaja meelest võib erinevate asjaosaliste vastused sellele küsimusele kokku võtta lühidalt: meil puudub üheperetunne. Just see, millest kantsler **Jüri Tanner** muuhulgas rääkis 9. märtsi lehele antud intervjuus. Ikka on nii, et suur ühine asi kipub jääma vaid ühekahe korraldaja isiklikuks asjaks, ja kui nad siis kellegi poole ettepanekutega pöörduvad, kõlab liiga sageli vastuseks: *aga mis ma sellest saan?* Tavaline on, et informatsioon ja paberid ei liigu, jäävad kuskile ülemuste lauanurkadele seisma, ja kui ükskord kiireks läheb, ei jõua

Jätkub 12. lk

Jaak Leimann (keskel) TTÜ boksi külalisena

Tööjutud vilistlastippjuhtidega

Sõna on TTÜ 80. aastapäeva
toimkonna aseesimehel
MARIKA RITSOL

Hiljaaegu käisite kahes firmas, kus tippjuhtideks on TTÜ vilistlased. Mis firmad need olid, mis põhjusel te neid külastasite ja kellega koos käisite?

Käesoleval aastal, mil TTÜ saab 80 aastaseks, oleme võtnud otsustava kursi, tihendamaks sidemeid TTÜ ja tema vilistlaste vahel. Kohtumisi ja väljasõite on ülikooli tippjuhtkond ja vilistlaskogu teinud läbi aegade. Neid kokkusaamisi on korraldanud Arengufondi tegevdirektor **Mare Aru** ja need on kokku toonud saalitäisi huvilisi. Kuid nüüd oleme algatanud uue suuna suhtlemisel vilistlastega, selgi-

tamaks välja ettevõtte huvi TTÜst sirgivate noorte spetsialistide vastu, kaasamaks neid ettevõttesse tööle ning TTÜ teadussaavutuste rakendamiseks tootmisse, aga ka ühiste ürituste korraldamiseks. Nii külastasimegi Mare Aru eestvõtmisel esimese kahe firma — ME Tallinna Vesi ja AS Klement — juhtkonda.

Vestlusest Tallinna Vee peadirektori **Enno Perega** koorus välja firma vajadus lähemal viiel aastal tööle võtta ligikaudu 100 noort spetsialisti. Kuna Tallinna Vesi vastava ettevalmistusega inimesi Eestist ei leia, on nad juba vaadanud Soome ja Rootsi poole ning pidanud läbirääkimisi potentsiaalsete töötajatega. Siit arenes mõte edasi ja analüüsisime põhjusi, miks nad ei võta tööle TTÜ lõpetajaid. Selgus, et Tallinna Tehnikaülikooli lõpetajate ettevalmistus ja tehnoloogia tundmine ei ole kooskõlas firma vajadustega. Jõudsiime ühisele arusaamisele, et eelkõige peaksime vaatama ringi töötajate leidmiseks Eesti üliõpilaste-vilistlaste hulgas ja kui tõepoolest meie õppeprotsessis midagi muuta ei anna, alles siis otsima töötajaid väljastpoolt. Nii leppisimegi kokku, et Enno Pere esitab omapoolse nägemuse TTÜle, millise kvalifikatsiooniga töötajaid ta lähiaastatel vajab, et ülikool saaks

omakorda kokku panna vastavad õppe- ja individuaalplaanid. Firma on valmis investeerima õppeplaanide koostamisse, õppeprotsessi, tellima Tehnikaülikoolilt ekspertiisi ja tehnoloogilisi lahendusi ning maksma tudengitele stipendiumi. Samuti võimaldama praktika-kohti ning hiljem maksma konkurentsivõimelist palka.

AS Klementi tegevdirektor **Madis Võõras** tõi välja TTÜ ja firma vahelise koostöö teistsugused aspektid. Klementi põhitöötajaskond on keskeriharidusega. Insenertehnilise töötajaskonna osakaal on suhteliselt väike ja töötajad hästi paigas. Samuti ei oota Klementi ülikoolilt teadusala koostööd. Seetõttu pole Klementi potentsiaalseks tööandjaks TTÜ vilistlastele, vaid näeb koostööd eelkõige tootja ja tarbija vahel. Vahetult enne aastapäevaürituste kulminatsiooni soovivad nad tulla TTÜ aulasse tutvustama oma 1999. a kevadsuvist kollektiooni. Moeetendusele on oodatud nii Tehnikaülikooli pere kui Klementi koostööpartnerid Eestist ja mujalt.

Üles kirjutanud

Helgi Arumaa

TTÜ 80. aastapäeva toimkonna
vastutav sekretär

Koostöö Eesti Talleksiga

Eesti Talleks ja Tallinna Tehnikaülikooli mehaanikateaduskond on olnud aastaid omavahelistes sidemetes. Eesti Talleksi juhatuse esimees **Jüri Riives** on tihedalt seotud ülikooli õppetööga, olles meil ise ka lektor ja kuuludes mehaanikateaduskonna nõukokku. Nõukogu üheks funktsiooniks on õppeplaanide väljatöötamine kooskõlas praktika vajadustega.

Õppeplaanide koostatakse nii tudengitele kui praktikutele täiendõppe vormis. Eesti Talleks on ülikooli pikaajaline lepingupartner, varustades ülikooli tudengeid praktikakohtadega. Igal aastal võib kuni kümme TTÜ tudengit saada praktilisi teadmisi just sellest firmast. Igal aastal leiab kaks-kolm lõpetanut endale töökoha Eesti Talleksis.

Aastaid tehakse koostööd ka teaduse vallas. Mitmed TTÜ teadlased ja õppejõud on firmas kaasatud innovaatilistesse tööühmadesse koos praktikutega.

Marika Ritso

80. aastapäeva komisjoni
aseesimees

Lühiteated

24. märtsil

kinnitas ülikooli valitsus juhendi magistritöö kaitsmiseks magistriõpet läbimata ja samuti juhendi doktoritöö kaitsmiseks doktoriõpet läbimata. Samal istungil otsustas valitsus kinnitada õppeteenuste tasumäärad riigieelarvevälistel üliõpilaskohtadel ja vabaõppes õppijatele 1998/99. aastal. Valitsus kinnitas ka bakalaureuse-, diplom- ja kraadieelõppe akadeemilise kalendri 1998/99. õppeaastaks.

24. märtsil

jõudis kõikide struktuuriüksuste juhtideni personaliosakonna juhataja **Boris Gordon** ringkiri, kus tutvustatakse uut korda ülikooli töötajate täiendkoolituses. On tekkinud olukord, kus vahendeid sellise koolituse (eriti arvutiõppe jaoks) kipub väheks jääma. Samuti on esinenud nende vahendite otstarbetut kulutamist — tööajal ja TTÜ vahendite eest õpitakse oma ametikohale mittevajalikke asju. 1. aprillist kehtib uus kord personalikoolituse tarvis. Vastavalt sellele katab poole kursuste maksumusest töötaja allüksus või töötaja ise, välja arvatud arvutikursused algajatele. Töötaja registreerimisel kursustele tuleb esitada allüksuse juhataja taotlus ja ära näidata finantseerimise allikas.

30. märtsil

saatis Jõgeva maakonna reklaamileht **Fookus** TTÜ ajalehetoiemisele oma reklaamihinnakirjad. Fookus olevat suurima levikuga ja parim Jõgevamaal ilmuv meediaväljaanne. Tiraazh 13 000 jõuab Eesti Posti vahendusel tasuta igasse maakonna postkasti. Kui kellelgi TTÜst on soovi end Fookuses afisheerida, siis teadmiseks — haridusasutustele kehtib hinnasoodustus 50 %. Ka on võimalus avaldada komertsteksti. Kogu täpsemat informatsiooni jagab reklaamijuht **Ave Veske**, tel (277) 216 30; postiaadress: OÜ Teismar, Suur t 5, EE2350, Jõgeva.

1.-15. aprillil

peahoone fuajees näitus "Keemilise analüüsi meetodid".

5. aprillil

suri kauaaegne TTÜ pearaamatupidaja asetäitja **Roland Oolep**.

"Rohelise päeva" tutvustus

Aeg: 16. aprill

Koht: TTÜ

"Rohelise Päeva" eesmärgid: levitada informatsiooni ümbertöötlemisest ja jäätmeprobleemidest. Tutvustada BEST-Estonia ja Eesti Noorte Looduskaitse Ühingu tegevust.

Projekt on tähtis, sest tänased üliõpilased on tulevased ettevõtjad ja otsustajad. Seepärast on oluline, et üliõpilased mõistaksid puhta keskkonna loomise ja säästliku arengu vajalikkust.

Projekti "Roheline päev" ajakava:

Aktsioon

9.30 Jalgrattaparkimiskohtade avamine

9.40 Inimestest jalgrattakujundi korraldamine ja selle pildistamine katuselt.

10.30 Vanapaberi kogumise aktsioon, lendlehtede jagamine.

Seminar

11. 45 Loeng "Jäätmete käitlemise tehnoloogiad" (Aadu Võsu)

13.30 Loeng "Erinevate jäätmete käitlemine" (Heino Mölder)

14.15 Loeng "Infomüra kui infojätmed" (Hiie Hinrikus)

Temaatiline pidu

19. 30 Pidu Alfredi Pubis

20.00-21. 00 elav muusika

- võistlused

- videote vaatamine

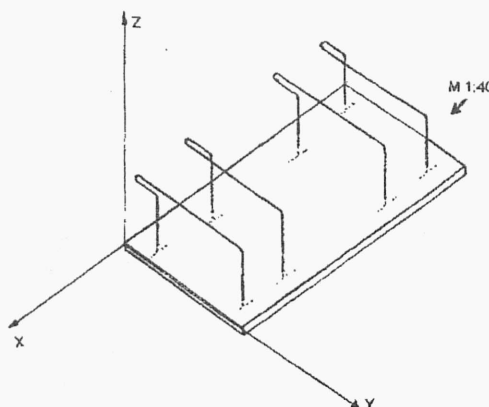
Korraldavad

BEST-Estonia

Eesti Noorte Looduskaitse Ühing

Toomas Tuule fotol: Jalgrattakujundi moodustanud üliõpilased.

Joonis: jalgratate parkimise konstruktsioonid VI korpuse juurde

Ärieetika on ühiskonnale tähtis

Ülikoolid ja ettevõtted arutlesid ärieetikat üle. 30. märtsist 4. aprillini kogunesid Tallinnas Euroopa tuntumad ärieetika ülikooliprofessorid, ettevõtete esindajad ja üliõpilased, et ühiselt arutada äritegevuse ühiskondlikku vastutust.

Ärieetika konverentsi avas TTÜ majandusteaduskonna dekaan **Alari Purju**. Konverents käsitles ärieetika tähtsust ühiskonnas, erasektori rolli riigi kujundamisel ning ettevõtte ja ühiskonna säästliku arengu mõlemapoolset kasu.

Sõnavõttudega esinesid Baha Ärifoorumi doktor **Foad Vojdani**, Taani juhtimiskonsultant **Kim Moller**, **Katrin Talihärm** Eesti Pangaliidust, **Jaan Ömblus** Tartu Ülikoolist ja **Toomas Pallo** Stockholmi Keskkonnainstituudist. Nõu jagasid keskkonnaspetsialist **Valdur Lahtvee** ja **Linnar Viik**. 20 välisosalejat tegid ka väljasõidu Ida-Virumaale, tutvumaks Kunda Nordic Tsemendi edusammudega keskkonnakaitse alal.

Konverentsi korraldas maailma suurim hariduslik üliõpilasorganisatsioon AIESEC. Eesti esindus sai alguse 1989. aastal. Tänapäevaks on organisatsiooni tegevusega liitunud 100 üliõpilast kõikidest Eesti kõrgkoolidest.

Aivar Hannolainen

AIESECi Tehnikaülikooli esindus 620 3639

e-post info@tl.aiesec.ee

<http://www.aiesec.ee>

Fotol: Ärieetika konverentsi avas majandusteaduskonna dekaan prof Alari Purju

Tehnikaülikool saab uue laborihoone

Tallinna Tehnikaülikool sai tänavu riigieelarvest viis miljonit krooni, et jätkata seitse aastat tagasi alustatud mehaanikateaduskonna laborikorpuse ehitamist.

Laborikorpuse ehitusmaksumuseks kujuneb 23 miljonit krooni. Tänavu loodab peatöövõtja AS Facio Ehitus valmis saada hoone karbi, kogu hoone peab valmis olema 1999. aastal.

Tallinna Tehnikaülikooli mehaanikateaduskonna dekaan **Jakob Kübarsepp** ütles, et valmiv hoone aitab ülikooli teaduskondi kontsentreerida Mustamäele. "Viienda korpuse valmimisel peaks Koplist ümber kolima

autotehnika ja pooljuhtmaterjalide õpetoolid," kinnitas professor Kübarsepp. Ümberkolimine puudutab vähemalt sadat tudengit ja 15 õppejõudu.

Tehnikaülikooli uues korpuses peaks ruumi olema ka ülikooli tehnika- ja kinnisvaraosakonnale, samuti TTÜ katsekoja laborile. Professor Kübarsepp rõhutas, et katsekoda on kogu riigile erilise tähtsusega. "Koda hakkab teenindama tööstust ja edaspidi kujuneb sellest Eesti vabariigi katsekoda," ütles Kübarsepp. Praegu tellivad Eesti töösturid laborianaltüüse Soomest, see on aga kallis. "Aga ilma laborikatsetusteta ei vasta meie tööstuse toodang Euroopa

kvaliteedi standarditele, märkis Kübarsepp.

Tehnikaülikool ootab ka ehitusteaduskonna uue laborihoone ehitamist ja hädasti on vaja uusi ruume raamatukogule. "Kunagise ENSV Tehnikaraamatukogu fondid anti tehnikaülikoole üle, kuid hoiame neid vanalinnas omanikule kuuluvas majas. Sellest on meile palju kulu, aga vähe tulu," märkis Kübarsepp.

Kogu tehnikaülikool peaks umbes kümne aasta pärast Mustamäel asuma.

Agnes Jürgens

Postimees, 25. märts

Vaba semester

Teadusülikool

Tehnikakõrgkool, kus ma töötan, on tüüpiline lääne teadusülikool. Mu laborikaaslasteks on 20-30 inimest, kuid vaid mõned üksikud neist on ülikooli palgal ja otseselt seotud õppetööga. Enamus rahvast on pühendunud teadustööle, kirjutatakse doktoritööd või projektide aruandeid, ja palk, stipendiumid või grantid tulevad väljastpoolt ülikooli. Seega, ülikooli laborit ei hoia püsti mitte ülikooli eelarve, vaid eelkõige laborijuhataja ja tema aktiivne tegevus finantside hankimisel väljastpoolt ülikooli. Prantsusmaal on niisugune labori omapead jätmine mõeldav, sest prantsuse tööstus on kõrgtehnoloogiline, teadusmahukas, ja seega otseselt huvitatud koostööst ülikoolidega. Aga professorite orienteeritus tööstusele kujundab ka nende uurimistöö rõhutatult rakenduslikuks, mis enamasti lõpeb sellega, et varem või hiljem tekib professoril ka oma firma või ettevõtlus.

Case Story

Niisuguse firma rajas ka professor N masinprojekteerimise tarkvara loomise valdkonnas. Tuginedes oma isikliku teadustöö tulemustele, hästi korraldatud arendustegevusele tarkvara loomisel, valmis tema laboris produkt, mida võis hakata levitama elektroonikadisaini maailmas. Vastloodud firma elushoidmine äärmiselt tihedas turukonkurents viis peagi selleni, et professoril tuli õppetööst sootuks loobuda. Kuna selles valdkonnas on monopol USA käes,

siis oma firmale suurema esinduslikkuse tagamiseks oli see otsustavaks Ameerikas registreerida ja sealt ka põhilist turgu otsida. Aga edu ei tulnud ikka, firma läks pankrotti. Ühel Väikesel pole lihtsalt asja Suurte maailmas. Firma tuli maha müüa. Esiolgu säilis professori juhtideoloogi positsioon ka uute peremeeste käe all. Aga peagi hakkas ideoloog ärimehi tüütama. Kuna produkt oli olemas ja äri edenes, siis leiti, et professorit ennast polegi enam vaja. Teda asendasid piisavalt hästi tema enda õpilased, kes olid oma õpetaja ideed produktiks vorminud... Ja nõnda võis professor N tagasi pöörduda õppetöö juurde — ilma õpilaste-kaastöötajata, ilma ideedeta, mis olid realiseerunud ja elasid oma elu, ilma rahata...Aga professor N ei murenenud, ta leidis peagi uue ökooloogilise niši ja on tänaseks rajanud ka uue tugeva labori.

Vabadusest

Prof Saucier sõitis komandeerimisele, aga teatas laborile, et siin on üks eestlane, kel on meetoodika süsteemide testimiseks, vaadake, kas ta hammas ka meie probleemide peale hakkab. Nii ongi nüüd mu juures käinud juba kolm inimest lootuses messiasist kohata, kes nende mure hetkega pühiks. Peab aga ettevaatlik olema, mida võtta, mida jätta. Ei saa ju lasta end tükikideks tõmmata. Samas aga oleks halb ka ei öelda, mida tõlgitaks kohe — pole seal tühjagi mingit meetoodikat... Seetõttu, ehkki olen vaba, pean vabadust delikaatselt kasutama.

Probleem

Meil on valminud üks automaatne diagnostikasüsteem Tallinnas. Ta võtab uuritava objekti kirjelduse, analüüsib selle läbi, arvutab pisut ja siis teatab, milliseid teste on vaja, et garanteerida seadme korrasolekut. See on fantastiline automaat, sest sadade tuhandete transistoride testimiseks ei oskaks inimene miljonitest võimalikest signaalikombinatsioonidest välja otsida just need paarsada, mis niisuguse garantii annaksid. Selliste asjadega

tegeleme Tallinnas... Nüüd uurisin siinsete objektide kirjeldusi ja tegin kindlaks, et nende peale me automaadi hammas ei hakka... Piltlikult võiks öelda: me automaat tunneb sadat sõna ja suhtleb vaid nende tasemel. Aga sinne keelepruuk on — tuhat sõna. Võiks ju meie automaadile rääkida talle arusaadavas keeles prantslaste jutu ümber, nagu lastelegi unejuttu vestes kõik maailma keerulised asjad ära seletatud saab. Aga see lahendus ei sobi tänasesse maailma. Enam ei kirjutata ümber, nüüd vaid "kopitakse" ja "peistitakse". Ja ei jäägi muud üle kui meiegi masina tesaurus tuhande-sõnaliseks teha, kui tahame, et tal palju kasutajaid oleks. Uurime veel teistki teed — automaatset tõlkimist.

Koostöö koduga

Õigete otsuste tegemiseks käib mul tihe koostöö oma magistrandide ja doktorantidega kodulaboris Tallinnas. Diskuteerime, teeme eksperimente ja kirjutame ühiselt artikleid. On päevi, kus Tallinna ja Grenoble'i vahet käib 30-40 elektronkirja. Jaan on hakkama saanud kahe konverentsiettekandega USA-sse ja Hispaaniasse. Eerolt tulid täna huvitavad eksperimenditulemused, ta on oma geneetilise algoritmi käima saanud. Anttuga diskuteerisime terve päeva diferentsiaalanalüüsi teemadel, otsides seoseid süsteemide diagnostikaga. Gert aga simuleerib ja katsetab testprogramme, mida olen siin Grenoble'is kirjutanud, kontrollimaks algoritmide õigsust. Avastasimegi vea oma hüpoteesis, mis juhtis mõtte kohe uutele radadele. Mu vaba semester on toonud uue dimensiooni labori aktsioonidesse — rahvusvahelisuse. Tehnikateadused on praktiline valdkond, tulemusi tuleb katsetada reaalses elus. Eestis pole tööstust meie valdkonnas, mis vajaks tippteadust. Viibides Saucier' laboris olen probleemide keskel, mis tulevad Euroopa tipptööstusest. See aga annab võimaluse formuleerida just neid probleeme, mis on just täna aktuaalsed ja vajalikud, mitte aga sulepeast imetud või õpikust laenatud.

Prantsusmaal. 4.

Arvutid

Pärast suhteliselt külma perioodi, kus ma taas joepa ringi pidin käima ja klaaside kaupa kuuma teed jooma, läks taas soojaks. Ilm on ilus, päikesepaisteline. Aga ometi istusin terve päeva arvuti taga. Õigemini, kahe taga. Teine arvuti on see, millega internetis töötan. Ja esimene — mu oma "lāpakas" (*laptop*). Kui Jaan või Gert mulle mingi *Word*i teksti saadavad, siis viin disketi kolmandasse arvutisse, "login" ennast oma teise arvuti kaudu kolmandasse, kus diskett on, kirjutan Jaani faili, mis on teises arvutis, kohaliku võrgu kaudu kolmandas olevale disketile. Siis lähen disketiga "lāp-toppi" ja alles nüüd näen, mida Jaan mulle kirjutanud on. Aga kui tahan selle teksti välja trükkida, siis võtan disketi, lähen sellega neljandasse arvutisse, kus ainsana saab *Word*is välja printida. Aga kui tahan *telnet*i või *ftp*-ga Tallinna minna, st viiendasse arvutisse, siis login ennast serverisse ehk kuuendasse arvutisse ja selle kaudu saangi ühenduse Tallinnaga. Nii, lugesingi kokku, ei teadnudki, et töötan pidevalt kuuendal arvutil. On ka lihtsamaid võimalusi, kõik sõltub arvutite hoiatusest. Vahel, kui *netscape* mul kinni jookseb, siis tuleb veel seitsmendassegi minna, et protsess ära lõpetada..

Viirus

Ühel päeval hakkab mu tekst arvutis ennast palavikuliselt rullima ja ei

tahagi pidama jääda. Olen nakatunud viirusega siinsamas laboris. Siin töötatakse põhiliselt *Unix*-masinatel, ning on vaid üks PC, mis on võrgus ja mida dokumentide tegemiseks ning printimiseks kasutatakse. Sinna siis diskettide abil ka neid viirusi tuuakse. Gert saadab mulle võrgu teel programmi, millega puhastan nii oma kui labori masina. Aga järgmisel päeval on disketil taas viirused... Nüüdsest otsustan vaid postscriptis trükkida, millel on veel see eelis, et ühte arvutit läheb nüüd vähem vaja.

Perenaine ära

Professor sõidab nädalaks USA-sse. Tema viimane arvuti-tsirkulaar enne lahkumist sisaldab huvasti-jätku ja soovi kõigile pingsalt töötada ning aega otstarbekalt kasutada. Niipea, kui uks ta järel sulgub, kostub laborist indiaaniröömuhüüd ja jalgade tramp-doktorandid, ikkagi noored, temperamentsed, vabadust ihkavad inimesed. Asendajat professoril oma äraolekute ajal pole. Huvitav, mis kell homme tööpäev algab?... Kell on 9 hommikul, ainsana istub laboris külaline, firma Xilinx esindaja, kes oli konsultatsioonideks spetsiaalselt kohale tellitud. Aga keda konsulteerida, neid pole... Ja siis helistab ootamatult USA-st perenaine...

Raimund Ubar

Grenoble, 15. veebruaril 1998.

REKTORI KÄSKKIRI

Tānu avaldamine

Seoses Tallinna Tehnikaülikooli ajalehe "Tehnikaülikool" 1500. numbri ilmunisega

1. Õnnitlen ajalehe toimetust ja nõukogu ajalehe juubelinumbri ilmunise puhul

2. Avaldan tānu ajalehe toimetuse töötajatele:

Urmi Reinde, toimetaja

Nadežda Majevskaia, korrespondent

3. Avaldan tānu ajalehe aktiivsetele kaastöölisele:

Vahur Māgi, professor

Imbi Kaasik, raamatukogu bibliograaf

Viivi Russ, ülikooli sekretär

Aime Piht, üliõpilastalituse juhataja

Meida Jalast, fotograaf

Raimund Ubar, professor

Ülo Tärno, professor

Olav Aarna
Rektor

Lühiteated

8.-22. aprillil

raamatukogu galeriis sarjas "Tehnikaülikooli 80 aastat" väljapanek teemal *TTÜ asutamise eelloost 1917-1918*.

9.-12. aprillil

töötavad 100 AIESECi liiget Pärnus Juhtimisseminari käigus välja konkreetseid lahendusi, kuidas suurendada positiivset mõju ühiskonnale. Pärnusse tulevad AIESECi tööd nõustama Eesti Ühispanga ja Mercuri International Eesti esindajad ning maailmakuulus kõnemees Mike Story.

14. aprillil

k 15.00 peahoone aulas Hansapanga toodete presentatsioon.

14.-17. aprillil

Põhja-Ameerika Ülikoolide teabekeskuse 5. aastapäeva üritused. TTÜ, IV-101, tel 620 35 43

15.-29. aprillil

peahoone fuajees näitus "Majandusteadlane emeritprofessor Raoul Üksvärav 70". Näituse avamine 15. aprillil kell 13.

17.-19. aprillil

toimub Eestis *resideeruvatele* välisdelegatsioonidele ja praktikantidele rahvusvaheline nädalavahetus, tutvustamaks Eesti kultuuri. Eesmärgiks on ka sotsiaalne integratsioon välis- ja kohalike tudengite vahel. Korraldajad kutsuvad Eestisse Soomes, Rootsis, Norras, Taanis, Lätis, Leedus ja Venemaal viibivaid välispraktikante. Lisainformatsioon: AIESEC Eesti 654 4885, Asko Pukk, ifd@nc.aiesec.ee.

18.-19. aprillil

saab TTÜs teoks seminar "Üliõpilased tööjõuturul" 60le Tallinna kõrgkoolide II-IV kursuse üliõpilastele. Sõnavõtuga esinevad: Ülo Vooglaid "Kas ülikooli haridusest piisab?", Reval Grupi personalidirektor Milvi Tepp "Kõrgharidusega noor tööjõuturul töötandja pilgu läbi" ning Eesti Telefoni personalidirektor Toomas Tirs "Eesmärkide püstitamine — edu alus või tüütu tegevus?". Tööintervjuu simulatsioonid toimuvad Eesti Ühispanga, Nord DV jt firmade baasil. Pääse 25 krooni. Lisainformatsioon: AIESEC Eesti 654 4885, Estel Aare, estel@nc.aiesec.ee.

Ülikooli Mustamäe linnaku ehitamise kroonika

1958. a 19. mail kinnitas NSVL kõrghariduse ministri asetäitja tollase TPI hoonete projekteerimise plaanülesande.

1960. a alguses valmis projekt, mille autorid olid arhitektid U. Tõlpus, H. Sepmann ja O. Kontšajeva (kõik meie vilistlased aastast 1952). Sama aasta 20. mail ülikooli laiendatud nõukogu koosolekust osavõtnud 70 õppejõudu, vaatamata väljaöeldud eriarvamustele, kiitsid hääletamisel üksmeelselt projekti vastuvõetavaks.

1962. a 23. mail pandi nurgakivi partei ja valitsuse esindajate juuresolekul ja

1964. a 15. aprillil avati pidulikult esimene õppehoone — mehaanikateaduskonnale.

1965. a juunikuus võeti vastu keemiateaduskonna hoone ja

1966. a valmis hoone ehitusteaduskonnale.

1967. a kolis oma hoonesse automaatikateaduskond.

1968. a valmisid aula, rektoraadi ja söökla hooned.

1971. a jõudis katuse alla raamatukogu hoone, mis avati lugejaile 1972. a.

1974. a spordihoone valmimisega lõppes õppe- ja haldushoonete ehitamise esimene järk (foto 1). (Spordihoonetest lähemalt edaspidi).

1977. a avati meie meeskoori ja ehitusteaduskonna entusiastide õul taas tatud parun von Glehni loss, millele pandi nimeks TPI Taidlejate Maja (foto 2).

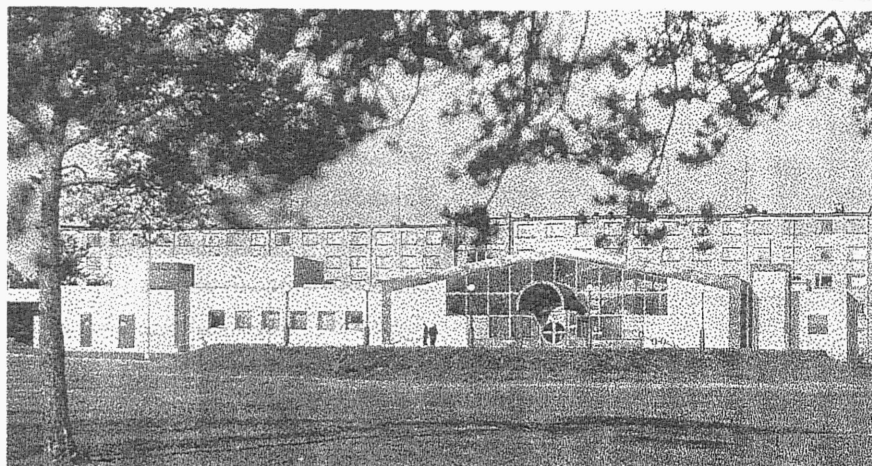
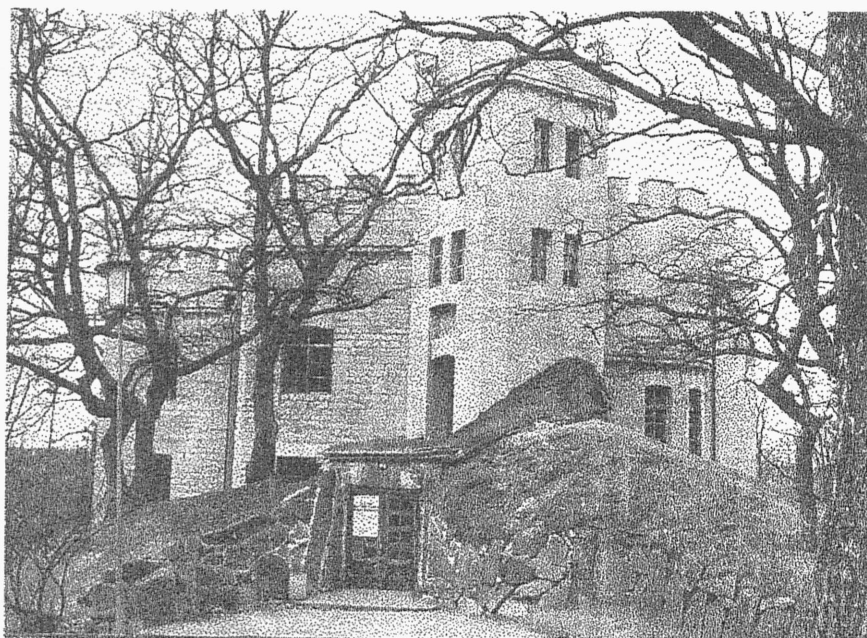
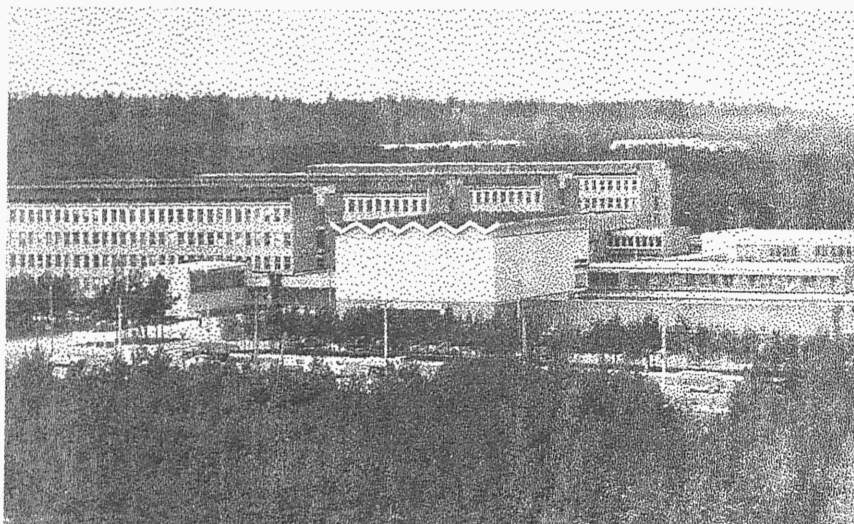
1982. a võeti vastu arhitekt E. Hirvsoo projekteeritud Üliõpilasklubi-söökla hoone (foto 3).

1985. a valmis Arvutuskeskuse hoone.

1986. a 13. oktoobril avati VI — nr auditooriumide korpus, mis muide ol esialgu mõeldud majandusteaduskonnale.

Koostanud
Imbi Kaasik

Tehnikaülikooli 80 aastat

Oulu Ülikool 40aastane

Kui meie ülikool saab tänavu 80-aastaseks, siis Oulu Ülikool tähistab samal aastal oma 40 aasta juubelit. Asutamisaajaks loetakse 8. juulit 1958, mil Soome Vabariigi president kinnitas Oulu Ülikooli seaduse. 1959. aasta sügisel alustas õppimist 189 noort. Esimesel aastal toimus vastuvõtt filosoofia- ja tehnikateaduskonda ning pedagoogikainstituuti. Järgmisel aastal lisandus neile ka meditsiiniteaduskond 47 üliõpilasega. Täna on Oulu Ülikoolis viis teaduskonda humanitaar-, pedagoogika-, loodusteaduste, meditsiini- ja tehnikateaduskond. Üliõpilasi on kokku 12000 ning avatud ülikoolis õppijaid 8000. Kolmveerand üliõpilastest on Oulu ja Lapi läänidest ning üle poole neist jääb pärast lõpetamist ka siia tööle.

Ülikooli toimetel on Oulust saanud üks nii Soome kui ka Põhjamaade tipptehnika keskusi. Ülikooli kõrvale on moodustunud tehnoloogiaküla üle 100 ettevõtte ja instituudiga 60-l hektaril. Uurimistö põhisuunad on biotehnika, andmetechnika ning põhjaalade uuring.

Juubeliaastal toimub umbes 40 sellekohast üritust, millede kulminatsiooniks on maikuus toimuvad ametlikud peapidustused, doktorite promotsioon ja miks ka mitte üliõpilaste oma maipidu. Juubeli deviisideks on: "Oulu Ülikool — põhjamaaine teadmiste värav" ja "Oulu Ülikool tuleviku rajaja", mis rõhutavad kooli tähtsust Põhja-Soome arengule ning teadus- ja õppetöö tulevikku suunatust. Teisalt meenutatakse juubeliaastal möödunud neljakümnet aastat, mille jooksul ülikool on kasvanud tänaste mõõtmeteni.

Juubeliaasta pakub igaühele midagi: üks laiemaid ettevõtmisi on näiteks "Ergas neljakümne" — kampaania, mis on mõeldud nii üliõpilastele kui töötajatele ja mille eesmärgiks on igaühe vaimse ja füüsilise erksuse äratamine. Kampaania raames toimub aasta ringi mitmeid spordi- ja liikumisüritusi ning esitatakse väljakutseid ja omaalgatusi (seal hulgas on juba näiteks üleskutse natuke liiga ümaratele kaks kilogrammi alla võtta). Ka ülikooli rektor **Lauri Lajunen** harrastab korrapäraselt sporti, eelmisel sügisel jooksis ta näiteks Berliini maratoni alla nelja tunni.

Uut, neljakümnenendat õppeaastat alustatakse 31. augustil senisest pidulikumalt. Külla on oodatud teiste seas ka kooli üks esimesi lõpetanuid, Soome Vabariigi president **Martti Ahtisaari**. Septembris ilmub 600-leheküljeline koguteos ülikooli ajaloo, mille on kirjutanud ajaloolased **Matti Lackman** ja **Matti Salo**.

Avatud Ülikool korraldab juubeli puhul viies paikkonnas Studia Generalia loengusarja teemal "Oulu Ülikool tuleviku rajaja". Samas peetakse ka ülikooli teemapäevad, mida transleeritakse televisiooni kaudu ka teistesse piirkondadesse.

Pidustused jätkuvad ka järgmisel aastal, mil pühitsetakse sisse ülikooli uus peahoone Linnanmaal. Sellega seoses toimuvad ka laiale osavõtjaskonnale mõeldud neljandad Oulu teaduspäevad.

Tallinna Tehnikaülikool kuulub Oulu Ülikooli 11 tähtsama koostööpartneri hulka, kellega tal on vastastikused koostöö- ja üliõpilaste vahetamise lepingud.

Soovime Oulu Ülikoolile jätkuvat edu ja vaimuerksust.

Arvi Kruusing

Õnnitleme!

Toivo Roosimaa 60

Ametiühingujuht Toivo Roosimaa sündis 2. aprillil 1938. aastal Tallinnas. 7 klassi lõpetas ta Tallinna 28. koolis, pärast mida läks Tallinna Polütehnikumi õhtusesse osakonda. Tehnikumi lõpetas noor Roosimaa 1958. aastal. Tööle oli tänane ametiühingujuht läinud juba 14aastaselt (elektrikuõpilasena) ja töö erinevais ameteis on kestnud tänase päevani.

1963. aastal sidus ta oma elukäigu Tallinna Polütehnilise Instituudiga, teadmata muidugi, et temast kunagi saab Tallinna Tehnikaülikooli ametiühinguliider. Ja mitte mänuametiühingu — nagu mõned meist veel mäletavad —, kelle asi oli jagada tuusikuid ja kortereid, vaid päris töötajateühenduse, kes samm sammult püüab kaitsta töövõtjate huve nagu mujal tsiviliseeritud maailmas. Viimase tema töövõidu vilju tundsi kõik eelmisel palgapäeval.

Ka TPI-s õppis Roosimaa õhtuses osakonnas ja lühemate ning pikemate

vaheaegadega õppeprotsessi läbides jõudis ta elektriajamite ja automaatjuhtimise eriala diplomini 1972. aastal. Mõned aastad töötas ta ühes keerulise nimega elektri- ja ehitustööde projekterimise asutuses direktorina, aga energeetikatudengeid asus ta õpetama juba 1973. aastal. Tehnikateaduste akadeemilise kraadi sai Toivo Roosimaa elektrotermia valdkonnas ja tasapisi on ta jätkanud uurimistööd nii kodukui ka välismaal.

Uuemad ajad tunnevad Toivo Roosimaad kui ülikoolide ja laiemalt kultuuri- ning haridustöötajate ametiühingute juhti. Täpsemalt on ta:

1. Tallinna Tehnikaülikooli ametiühingu "Universitas" komitee esimees (1990ndast olnud alguse juures);
2. Eesti kõrgkoolide ametiliitude ühenduse juht (oli samuti 1990. a selle loojate ja algatajate juures);
3. Aastal 1992 loodud kultuuri-, teaduse-, tervishoiu- ja haridustöötajate keskkliidu TALO esimees.

Toivo Roosimaad õnnitleb 60. sünnipäeval

UNIVERSITAS

**Lugupeetud emeriitprofessor
Raoul Üksvärav!**

Lähenev tähtpäev sunnib Sinu sõpru, õpilasi ja endisi kolleege paratamatult midagi mõtlema, arvama, arutama, ütleva. Ja ka kirjutama. Olgu alljärgnevad read väikeseks meeldetuletuseks.

Olid Tehnikaülikooli teenistuses 30 aastat, lahkusid 1989. Sinu tegemised ei ole veel kaugeltki valmis, kuid ikkagi tundub, et Sinu nn elutööks jääb TPIs tehtu.

Siin kujunes omamoodi kolmainus: juhtimisteooria, õpetamine, konsulteerimine.

Stazheerimine USAs aastail 1963-64 andis aluse, millelt paljude kolleegide ja õpilaste ühistööna arenes 80. aastateks välja nn *Eesti juhtimisteooria koolkond*. Tagantjärele tundub, et uudsete ideede mõju tolleaegses N. Liidus oli mõneti sarnane hilisema IME programmi mõjuga, mille autorite hulka kuulus ka enamik Sinu kolleege-õpilasi.

Sinu elutöö teine osa on eriala *Tööstuse planeerimine* loomine ja arendamine. Vaieldamatult oli see TPI üks eliiterialasid. Tolleaegsetes reglementeeritud oludes õpetati seda, mida va-

Õnnitleme!
**Raoul Üksvärav
70
21. aprillil 1998**

jalikuks peeti ja nii, kuidas õigeks peeti. Õpetaja õnn on tema õpilastes. TP eriala lõpetanud on Sul nende hulgas üle 2000. Ja ega keegi neist ei saa Sind süüdistada võimumeelsuses ja

vanameelsuses. Oled alati alluvatega paremini läbi saanud kui ülemustega.

Konsulteerimine ja lepinguline teadustöö tegi sind koos järeltulijatega majandusringkondades populaarseks. Tegelikult kujutasid majandusjuhid endast kõige tõsisemat opositsiooni plaanimajandusele. Teades siis kasutatud uurimis- ja konsulteerimismeetodeid ning lahendusi, tunduvad praegused juhtimisuudiseid kohati vananenutena.

Praeguseks on Sinu kolleege-õpilasi TTÜsse jäänud ükikuid. Ühiskondlikud muudatused, aga ka ülikoolile omane konservatiivsus ja teatud stagnatsioon viisid enamiku tolleaegsest meeskonnast ahvatlematele radadele. Oli edukaid riigikukutajaid ja on edukaid riigiehitajaid.

On rõõm, et jätkad alates 1997. aastast emeriitprofessorina. Ka mitu endist head kolleegi on avaldanud soovi uuesti õppejõuks tulla. Paistab, et kõik algab uuesti. Visioon on selge ja missioon on määratletud: "Taastada TP-eriala!"

Tervitame ja soovime parimat!

Endiste kolleegide ja õpilaste nimel
Kostel Gerndorf

30. märtsil tähistas mehaanikainstituut hea kolleegi, tööka teadlase ja teravmeelse sõnaseadja dotsent Andres Lahe 60. sünnipäeva.

Andres Lahe tee kaasaja mehaanikateaduse kõrgtasemele algas mõnevõrra üllatuslikult Tartu Ülikooli kehakultuuriosakonnas. Ta lõpetas seal koguni kolm kursust, enne kui jõudis selgusele oma tõelises kutsumuses. 1959. aastal tuli ta TPI ehitusteaduskonda ja peatselt seadis oma kaugema eesmärgi. Mõistes matemaatika tähtsust inseneriteaduses, jätkas ta 1964. aastal lõpetamise järel kaugõppes õpinguid Leningradi Ülikooli matemaatika-mehaanikateaduskonnas. Saavutatud tase võimaldas hõlpsalt läbi teha aspirantuuri Teaduste Akadeemia Küberneetikainstituudis ja 1973. aastal kaitsta kandidaadidissertatsiooni. Peale paari teaduriaastat tuli ta 1975ndal meie õppeasutusse, kus töötab tänapäevani.

Juubilar märkas varakult, et arvutustehnikas toimunud vapustavad muutused kajastusid ehitusmehaanikas ebapiisavalt. Isegi maailmakirjandusest oli tõlkimiseks

Õnnitleme!
**Andres Lahe
60**

sobivat õpikut raske leida. Mitmeid aastaid on Andres Lahe pühendanud ehitusmehaanika kaasajastamisele. Ta töötas välja originaalse varraskonstruksioonide arvutusviisi, mis ühendab tuntud jõumeetodit ja siirdemeetodit ning lubab seejuures efektiivselt kasutada arvu-

tiprogramme. Praegu on juubilar hõivatud oma ideede ülekandmisega õppetöösse. Kolleegide hulgas on ta tuntud jäägitu andumuse poolest teadustööl. Arvuti juures veedab ta pikki päevi, rõõmustab siiralt iga uue leiuga ja jagab rõõmu kõigi huvilistega.

Juubilari eruditsioon ilmneb ka tema loengutes. Kuigi need on sageli pühendatud kaasaja teaduse eesliini keerukatele probleemidele, suudab ta eripärase kujundiikkusega neid arusaadavateks teha. Usaldusega pöörduvad tema poole ülesande lahendamisel hätta jäänud üliõpilased. Liiga saamatutele osaks saav kriitika väljendub nii delikaates vormis, et asjaomane ehk alles koduteel öeldu mõtet taipab.

Sama sihikindlusega nagu teaduses on juubilar aruka talumehe pojana aastate vältel töötnud oma pere suvekodu ülesehitamisel ja saavutanud eeskjuu vääriva taseme.

Soovime Andres Lahele edu kõigis tema ettevõtmistes.

Kolleegid

TAM '98 1/2 world tour

Tehnikaülikooli Akadeemilise Meeskoori (TAM) kontserdireis maakera vöökohast allapoole - Uus-Meremaale ja Austraaliasse läks edukalt, mehed on siinse elu ja kliimaga jälle kodunenud ning laul läheb edasi.

Kuupikkune reis - reklaamibukleti järgi TAM '98 1/2 World Tour algas laululiselt 14. veebruaril kontserdiga Aucklandi Püha Kolmainuse katedraali 800kohalises kontserdisaalis, laval 54 laulumeeest. See, koorile ilmselt kõige raskem kontsert, oli päev pärast saabumist Uus-Meremaale, kui Eesti talvest satuti +34kraadisesse suvesse, lisaks 11tunnine ajavahe. Kontsert läks hästi, saalitäie publiku vastuvõtt oli soe ja tuli laulda lisapalu. Peadirigendi **Jüri Rendi** lipsust olevat pärast kontserti vett tilkunud (Jüri enda tõdemus). Järgmine kontsert lauldi 16. veebruari õhtul 460 km eemal Wanganuis, Ooperimajas. *Wanganui Chronicle* päevaleht kirjutas, et Eesti koor tõestas selle mälestusväärse kontserdiga oma reputatsiooni ja määras tänavuse standardi. Siis tuli kontsert Te Mata Estate Winery veinikoja õuelaval (pärastise *barbeque* ja suurepärase veinidega, mille maitseomadusi kommenteeris *winery* omanik isiklikult).

Edasi: kontserdid Hamilton Gardens'i nn Balti Öö programmis Hamiltonis ja Uus-Meremaa pealinnas Wellingtonis Wesley Centeri kontserdisaalis. Kontserdid olid eriilmelised, aga läksid kõik hästi ja rohkearvulisele publikule. Mitmel puhul oli kaastegev Uus-Meremaal elav eesti päritolu laulja **Anne Reissar**. Kohtuti ka kohalike kooridega. Uus-Meremaa pealinnas Wellingtonis esines TAM veel põlisasukate maooride festivalil, mis oli koorile õige iselaadne elamus: näha näiteks ehtsat maooride sõjatantsu. Laul põhjapoolkeralt oli selle kõrval vaid akustilismeloodiline virvendus. Muuseas on TAM Eesti kooridest ainus, kes käinud Uus-Meremaal, rääkimata ühistegevusest maooridega.

Austraaliasse, Sydneyisse saabus TAM 22. veebruaril. Seal oli kooril kõigepealt esinemine Eesti Vabariigi aastapäeval Austraalia Eesti aupeakonsuli **Malle Tohver**i korraldatud diplomaatilisel vastuvõtul New South Wales'i parlamendihoones. Kõik olid rõõmsad ja esinduslikud. Pärast tegid NSW Parlamendi ülemkoja president **Max Willis** ja alamkoja spiiker **John Murray** TAMile parlamendihoones ekskursiooni. Sama päeva õhtul andis koor aastapäevapuhuse kontserdi Sydney Leedu klubi suures saalis (Eesti Maja saal arvati väike olevat), kuulajaks peamiselt kohalik eestlaskond. Malle Tohver'i sõnul oli see erilisel südamlik ja kaasakiskuv kontsert. Koor tänas M. Tohverit ja paljusid teisi suure abi eest, milleta reis poleks teoks saanud.

Kunstiliselt on dirigendid Jüri Rent ja **Siim Selis** kõige kõrgemalt hinnanud kontserti Sydney Ülikooli suures aulas. Suurepärase akustika ja hea oreliga (mängis S. Selis) saalis lauldi mitmekesise kavaga kontsert, mis publiku poolt väga head vastuvõttu leidis. Esitati lisapalu. Kaastegev oli kohalik Sydney Meeskoor. Teel Sydneyst Canberrasse sõideti läbi Thirlmere'i Eesti Küllast, kus elab ligi 150 eestlast. Uues klubihoones anti kontsert, söödi ühislõuna ja aeti juttu niipalju, kui aeg seda lubas. Järgmisel päeval, 28. veebruaril toimus kontsert Austraalia pealinnas Canberras, Austraalia Soome Klubi saalis. Pärast oli koosviibimine kohalike eestlastega.

Nagu Uus-Meremaal, nii ka Austraalias elati peredes ja liiguti 6-7-kohaliste rendiautodega, milles reisiv meestekogum moodustas "jupi". Omavahel (ja ka kodumaaga) peeti sidet mobiilsidevõrgu vahendusel, igal "jupil" oli oma radist. Tõestisündinud lugu: mees helistab Tallinnasse oma naisele. Kuuldavus suurepärase. "No tere, kallid!" Naine küsib: "Kes räägib?".

Jupisüsteem andis koorile suure liikumisvabaduse ja võimaluse laulmisest vabu päevi kasutada huvi järgi. Käidi USA Kosmoseagentuuri NASA süvakosmosesidejaamas, kullakaevanduses, ooperis, *Snowy Mountains*'i ainulaadses hüdroelektrijaamas. Oli neid, kes tundsid huvi esmajoones looduseradade või ookeanisupluse, näituste, karaoke või surfamise vastu. Suur hulk huvilisi käis Melbournis vaatamas F-1 *Grand Prix* Austraalia etappi. Terves koosseisus oli TAM külaline perekond **Peedi** külalislahkes farmis Cooma linna lähedal, kus veedeti terve päev: Nähti ettevõtlike inimeste Austraalia taluelu, prooviti lambapügamist ja roveri-maastikusõitu, grilliti lammast.

TAMi kontserdireisi viimane kontsert oli Melbourne'i Eesti Majas 7. märtsil. Kaheosaline kontsert sisaldas rohkesti eesti vanema aja ja tänapäevast meeskoorimuusikat. (Üldse oli kooril reisi tarbeks ette valmistatud neli erinevat kava). Täissaal kuulajaid võttis laulud südamlilikult vastu, meeleolukas ja südamlik oli ka järgnev lahkumiskoosviibimine kohalike eestlastega. Oli pisaraidki. 9. märtsil alustas koor Melbourne'ist kojulendu. Teel peatuti veel Bangkokis. Koju jõudes oli seljataga 12 kontserti ja esinemist, ümmarguselt 42 000 km õhusõitu + üle 4000 km mööda Uus-Meremaa ja Austraalia teid. Paljudel oli kotis bumerang. Rahul olid kõik.

Enn Hendre

Toimetusest: Pika ja põhjaliku reisikirja prof Ülo Tärno sulest ilmutab aprillikuine ajakiri TALLINNA ÜLKOOLID.

Jaak Leimann: "Teadus müügiks!"

Algus 2. lk

tegijad enam imet teha. Nii läks ka seekord: pr Sumbergi sõnul paari nädalaga niisuguseid vastutusrikkaid ülesandeid hästi täita ei ole füüsiliseltki võimalik, rääkimata korralikust vaimsest eeltööst. Eksponaadid ei jätanud ülevaatlikku muljet ega polnud atraktiivsed. Kõrval oli TPÜ boks – väiksem kõrgkool, kuid hea maitsega väljapeetud ekspositsioon. Uurimise tulemusel selgus, et TPÜ loeb küll raha, kuid ei koonerda: messil esinemise õnnestumiseks kulutati ligikaudu poolsada tuhat krooni ja eesmärgipäraselt töötab ülikoolis terve vastava koolituse saanud grupp. Tulemused on märgatavad. TTÜ kulud ei küündinud vist palju üle pooleteistkümnene tuhande.

Teine asi on muidugi see, kui tähtsaks üht Lõuna-Eesti messi üldse peetakse. Teatavasti ei jää rahapuudusel elus seisma ükski asi, mida teha tahetakse.

Tublimatest kaasaaitajatest nimetas H. Sumberg **Aleksei Tümanokki**, kes eksponeeris nn *agropurustit*, mis ka ko-

hapeal töötas ja teradest jahu jahvatas. Loomulikult oluks talle müüvam koht peatselt toimuval põllumajandusmessil. Suure ja tibukollasena ta külastajate huvi igal juhul pälvis.

Majandusteaduskonna rahvas tõi palju uudiskirjandust – lihtsalt ime, kui palju nad omi asju välja andnud on, ja külastajad tahtnuks neid kas kaasa saada või vähemalt osta. Kuna iga broshüüri oli vaid üks eksemplar, peitis H. Sumberg need klaasi taha ja kogemustele tuginedes *hoidus varaste eest*.

Nagu mitmel varasemal INNOVAATIKAL, nii ka seekord pakkus oma publikatsioone erialaspetsialistidele tasuta meie toiduainete instituut.

"TTÜ infopunkt Tartus on see koht, kus peaks kõiki meie ülikooli väljaandeid külluses saadaval olema," märkis H. Sumberg. "See punkt töötaks palju efektiivsemalt, kui ühekordne mess."

Huvilisi inimesi TTÜ boksi ees siiski peatus – rohkem kui varem. Andres Taklaja oli päris rahul, et tema *sisulisi vidinaid* raadiotehnika ja sidetehnika

instituudist sedavõrd rohkesti küsiti ja tema sõnul tarbijasõbralikke reklaami-prospekte ja informatiivset hinnakirja kaasa võeti.

Üldhinnang messile on A. Taklaja arvates selline: Eesti tegijad suhtlevad rohkem otse ja omavahel, igapäevases töös ja vastastikuses tegevuses. Kõik tunnevad kõiki. Et üksteisele silma vaadata, selleks ei pea tingimata nii suuremõõtmelisi kogunemisi korraldama, mille eest pealegi palju maksta tuleb. Ainult päris uudne asi või uustulnukas tegija võiks sellises kohas huvi äratada.

Messil teoks saanud konverentsil osalesid meie inimestest Innovatsiooni-keskuse direktor **Raivo Tamkivi** ja Eesti Masinatööstuse Liidu direktor **Mihkel Pikner**. Rein Küttner, kellel samuti esinemine plaanis oli, jäi kahjuks haigeks. Ükski inimene ülikooli juhtkonnast messi ei külastanud.

Muljeid/mõtteid kogus

Urmi Reinde

Tehnikaülikooli ajalooliste isikute tähtpäevi

90 aastat tagasi, 10. märtsil 1908. a sündis Tallinnas akadeemik **Arnold Humal** (a-ni 1936 Tudeberg). Eesti matemaatika *grand old man*, nagu omaaegsed kolleegid matemaatika kateedrist teda *in memoriam* nimetavad, oli **meie ülikooli professor 1. oktoobrist 1944 kuni 1986. aastani**. Matemaatika kateedrit juhatas ta a-il 1944-53, 1966-71 ning seejärel oli professor-konsultant. *Dr phil nat* (1934) A. Humal oli Eesti Teaduste Akadeemia Füüsika, Matemaatika ja Mehaanika Instituudi direktor ning 1953-64 akadeemia asepresident. Ta kuulus Eesti Üliõpilaste Seltsi "Veljesto".

Rakendusmatemaatika, geomeetria ja eesti matemaatika ajaloo uurija A. Humal suri 13. detsembril 1987. a Tallinnas.

110 aastat tagasi, 7. aprillil 1888. a sündis Vaikna vallas pedagoog ja hõimutegelane Aleksander August Veiderma

(Veidermann). 1914. a lõpetas A. Veiderma kiitusega Peterburi Ülikooli ja sai loodusteaduste õpetaja kutse. Vabadussõjas juhtis A. Veiderma Tallinna õpetajate roodu. Ta oli Asutava Kogu liige, Tallinna linnanõunik ja Rahvuskogu liige. A-il 1922-24 oli haridusminister ning samal ajal **õpetas tulevastele inseneridele Tallinna Tehnikumis bioloogiat ja keemiat**. Ligemale 20 aastat oli ta Tallinna Tütarlaste Kommertsgümnaasiumi ja Kaubanduskooli direktor. Hõimutegelaseks juhtis sihtasutust Fenno-Ugria ja kultuuri-kongresside toimkonda. 1944. a Veiderma arreteeriti ja oli 10 aastat vanglates ning asumisel Mordva ANSVs. Vanaduspäevil teenis ülalpidamist Maardu Keemiakombinaadi tehnikaraamatukogus. Ta kuulus Üliõpilasseltsi "Raimla". A. Veiderma suri 23. veebruaril 1972. a Tallinnas.

Koostanud

Imbi Kaasik

KUNINGLIKUD UITAJAD

Kuna eelmises artiklis sai lubatud ja ka alusmaterjal pole kusagile kadunud, siis teeme mõttelise visiidi ka kohtadesse, kuhu on kuningat galgi asja. Asi ei anna endale häbeneneda, aga kuningat meile kutsuda millegipärast ei sõanda. Hr Pauluse ennetav vastus 23. märtsi Tehnikaülikooli ajalehes ei näita kahjuks kogu probleemistiku, mis ei piirdu ainult ruumide remondiga, tabamist.

Kuna teema on kõikipuudutav ja ajalehe ilmumistsükkel diskussiooniks liiga pikk, on artikkel tervikuna loetav ja kommenteeritav Internetis.

http://mini.li.ttu.ee/nalle_cgi-bin/ttu_wc.cgi

Samuti on Internetis "uitajate tsükli" eelmine osa, mis käsitles jalakäijate vaevusi TTÜ arvutuskeskuse ja peahoone vahel liigeldes.

http://mini.li.ttu.ee/nalle_cgi-bin/raja15.cgi

24. märts 1998

Kalle Tammemäe

TTÜ ajaleht ♦ Ilmub 30. aprillist 1949 ♦ Perioodiline väljaanne 2 korda kuus ♦ Toimetaja **Urmi Reinde**

✉ TTÜ, Ehitajate 5, VI211, EE0026 Tallinn ☎ 620 36 15 ♦ Arvutimakett N. Majevskaia ♦ T. 64